

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติผ่านนิทานครุภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยแยกเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. บริบทโรงเรียนบ้านเม็กดำ
2. บริบทชุมชนเม็กดำ
3. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
4. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
5. การพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษา
6. การเขียนภาษาไทย
7. การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language)
8. นิทาน
9. ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
10. ความพึงพอใจในการเรียนรู้
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริบทโรงเรียนบ้านเม็กดำ

1. ด้านผู้เรียน พบว่า นักเรียนร้อยละ 80 เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งวิธีการพัฒนาจะเห็นได้จากหลักฐานบันทึกการเก็บสิ่งของได้ นักเรียนนำมาแจ้งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของโดยไม่ยึดเป็นของตนเอง นอกจากนี้นักเรียนยังมีความซื่อสัตย์ จริยธรรมที่พึงประสงค์ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และประหยัดอดออม นักเรียนจะฝากเงินออมทรัพย์ทุกวัน โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม จัดเข้าค่ายอบรมพุทธบุตร ในช่วงเปิดภาคเรียนต้นเพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจ จึงทำให้โรงเรียนได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ

จุดเด่น จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างในการออกกำลังกายเล่นกีฬาซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเอื้อต่อการพัฒนาและยังสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดคิดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศ

จุดด้อย โรงเรียนขาดความพร้อมในเรื่องเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพื่อค้นคว้าความรู้จากภายนอกมาประสาน อ้างอิงจากความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. **ด้านครูผู้สอน** บุคลากรครูทุกคน สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้ มีการเตรียมกิจกรรมการสอนล่วงหน้า และสามารถดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการได้อย่างเหมาะสม

จุดเด่น ครูมีความหนัก ความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนรักการเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน โดยการจัดอบรมคุณธรรมทุกวันศุกร์เข้าค่ายอบรมพุทธบุตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพ จัดกิจกรรมให้นักเรียนสามารถหาความรู้และสรุปได้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน

จุดด้อย ผลการประเมิน พบว่า ครูบางส่วนไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น ความเปลี่ยนแปลงในด้านร่างกาย อารมณ์ของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

3. **ด้านการบริหาร** กระบวนการบริหาร โรงเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนหลายวัย ครูหลายรุ่น ผู้บริหารต้องมีหลักการบริหารโรงเรียนที่สามารถที่เอาใจคน (ครู) เพื่อเพิ่มพลังในการทำงานให้กับบุคลากร ผู้บริหารควรสร้างพันธมิตรทางวิชาการเพื่อเชื่อมโยงความรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น

จุดเด่น ผู้บริหารสามารถที่จะพูดคุยกับบุคลากรในโรงเรียนได้ตลอดเวลา มีความเป็นกันเองในการบริหารงาน

จุดด้อย ผู้บริหารต้องมีความตระหนักในภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือให้บุคลากร

ในโรงเรียนเกิดความอยากในการคิดนวัตกรรมใหม่ ใช้ความเป็นกันเองให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงาน และต้องสร้างเครือข่ายความรู้ ตลอดจนแหล่งทุนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

บริบทชุมชนเม็กดำ

1. ประวัติหมู่บ้านเม็กดำ / สภาพทั่วไปของชุมชนเม็กดำ

ตามตำนานที่ได้เล่าขานสืบต่อกันมากกล่าวว่า ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษมีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งได้อพยพมาจากเมืองรัตนบุรี (ปัจจุบันเป็นอำเภออยู่ในจังหวัดสุรินทร์) เพื่อมาตั้งถิ่นฐานใหม่มาโดยหลวงเทพและพรานแดงประมาณ 5 ครอบครัว ได้มาตั้งบ้านเรือนอยู่โนนป่าตอง ต่อมาเกิดโรคระบาด (ไข้ทรพิษ) ชาวบ้านจึงย้ายมาอยู่ใกล้หนองน้ำ เดิมที่แห่งนี้เป็นป่าดงดิบมีต้นเม็กเกิดอยู่บริเวณหนองน้ำแห่งนี้เป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีละมั่งตัวเมียสีดำมาลงกินน้ำแล้วคายอยู่ใต้ต้นเม็ก ชาวบ้านจึงเรียกหนองน้ำแห่งนี้ว่า หนองสีดำ เมื่อหลวงเทพกับพรรคพวกสร้างบ้านเสร็จแล้วจึงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านเม็กหนองสีดำ” ต่อมาชาวบ้านจึงได้เรียกชื่อหมู่บ้านสั้น ๆ ว่า “บ้านเม็กดำ”

ต่อมาปี พ.ศ. 2506 คณะครูและชาวบ้านได้ช่วยกันสร้างโรงเรียนขึ้นนามีชื่อว่า “โรงเรียนบ้านเม็กดำครูประชาสรรค์” ต่อมาจึงเรียกสั้น ๆ ว่า โรงเรียนบ้านเม็กดำ นอกจากนี้ยังมีวัดกลาง ตั้งอยู่บ้านหนองไผ่งามทางด้านทิศเหนือ และวัดท่าชัยศรีตั้งอยู่ระหว่างบ้านเม็กดำและบ้านคงควนเป็นแหล่งพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน ชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้มีอาชีพที่เป็นหลักแหล่งและมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายดำรงชีวิตอย่างสงบสุขจนกระทั่งถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลายาวนานกว่า 200 ปี (เพิ่มข้อมูลชุมชนบ้านเม็กดำ หมู่ 1 ตำบลเม็กดำ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. มปป.)

2. สภาพทางด้านสังคม วัฒนธรรม และประเพณี

ชุมชนเม็กดำ มีสภาพสังคมแบบเครือญาติเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เป็นสังคมเกษตรกรรมพึ่งพาตนเองเป็นหลัก กล่าวคือ เป็นสังคมที่อยู่ได้ด้วยตนเอง ทางด้านการผลิตจะใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีการรับเอาค่านิยม อคติ ความเชื่อ แนวคิดในการดำเนินชีวิตมาจากพระพุทธศาสนา อีกทั้งมีการอบจารีตประเพณีโบราณ เช่น ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ซึ่งเป็นแนวทางที่คนในชุมชนยังมีการยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงแนวความเชื่อในด้านต่าง ๆ ที่หล่อหลอมชุมชนแห่งนี้ให้กลายเป็นสังคมที่ดีงาม เรียบง่าย สงบสุข และมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ นำเรียนรู้ เพราะชุมชนแห่งนี้มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานจนเกิดการสั่งสมทางด้านภูมิปัญญาสืบต่อ

กันมาหลายชั่วอายุคน ทั้งมีการเคลื่อนย้ายอพยพของกลุ่มคนหลายกลุ่มมาอาศัยอยู่ ณ ที่นี้
แห่งนี้ จนกลายเป็นชุมชนเม็กดำในปัจจุบัน

3. ด้านศาสนาและความเชื่อ

ชุมชนเม็กดำเป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ ชาวบ้านจึงเป็นพุทธศาสนิกชนกัน
ทั้งหมู่บ้าน ยึดมั่นศรัทธาและเจริญรอยตามพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง โดยจะเห็นได้จาก
เมื่อถึงเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เช่น งานบุญเข้าพรรษา และออกพรรษา ชาวบ้านจะร่วมกันจัด
งานทุกปีในชุมชนเม็กดำมีวัดสองแห่งคือ วัดกลาง และวัดท่าชัยศรี ส่วนด้านความเชื่อของ
ชุมชนเม็กดำจะมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องผี เช่น ผีบรรพบุรุษ ผีปู่ตา ผีตาแหก ผีหลักมือบ้าน
โดยเฉพาะผีปู่ตาชุมชนเม็กดำจะให้ความเคารพนับถือ ยำเกรง เพราะชาวบ้านเชื่อว่า ผีปู่ตา
เป็นผู้ปกป้องคุ้มครองคนในหมู่บ้านให้อยู่อย่างสงบสุข ชาวบ้านจะมีการบนบานศาลกล่าว
(บะ) เช่น การเดินทางไปต่างประเทศก็ต้องมีการบอกกล่าวให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ และ
การคัดเลือกทหารก็จะมี การบนบานศาลกล่าวเพื่อไม่ให้ติดทหาร ซึ่งเมื่อบนไว้แล้วต้องมี
การเลี้ยงโดยใช้ยาสูบสองกอก หมากสองคำ (บุหรี 2 มวน และหมาก 2 คำ) ซึ่งเป็น
เครื่องเคียงหรือเสพของคนโบราณนอกจากความเชื่อเรื่องผีแล้ว ชาวบ้านเม็กดำ ยังมีความเชื่อ
เกี่ยวกับการปฏิบัติคนนั้นคือ ขะล่ำ (ข้อห้าม) ซึ่งเป็นข้อห้ามของกลุ่มชนวัฒนธรรมไทย - ลาว
ที่ชาวเม็กดำยังยึดถือปฏิบัติ เช่น ขะล่ำการเผาถ่านในหมู่บ้าน ขะล่ำการฆ่าสัตว์ภายในหมู่บ้าน
เป็นต้น เหตุที่ต้องมีการขะล่ำเพราะมีคนตายในหมู่บ้านและเชื่อกันว่าการกระทำของคน
ในหมู่บ้านในลักษณะนี้ ทำให้คอนต่าผู้ปกป้องคุ้มครองคนในหมู่บ้านไม่พอใจ เนื่องจาก
ผู้คนตัดต้นไม้ในคอนมาเผาถ่าน และฆ่าสัตว์ในหมู่บ้านทำให้เป็นบาป ชาวบ้านจึงต้องขะล่ำ
สิ่งเหล่านี้ เมื่อพิจารณาแล้วขะล่ำอาจเป็นกุศโลบายของคนโบราณเพื่อสั่งสอนลูกหลาน
ให้ปฏิบัติตามฮีตคอง

4. ด้านภาษา ชุมชนเม็กดำเป็นชุมชนที่มีลักษณะเด่นทางการใช้ภาษา กล่าวคือ ชาว
เม็กดำพูดภาษาไทย อีสาน ส่วย โคราช สื่อสารกันภายในหมู่บ้าน และใช้ภาษากลางติดต่อ
ทางราชการเดิมทีพูดภาษาส่วย ปัจจุบันยังคงเหลือศัพท์บางคำอยู่เพียงเล็กน้อย และยังมี
การผสมผสานของภาษาไทย - อีสาน ส่วย และไทยโคราช เช่น

มาแต่ไหน หมายถึง มาจากไหน ซึ่งภาษาอีสานจะพูดว่ามาแต่ไส

จิไปไหนเขอ หมายถึง จะไปไหนเธอ (โคราช+ไทย+ส่วย)

5. ด้านการศึกษา ชุมชนเม็กดำมีสถานศึกษาเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล
ถึงมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นโรงเรียนขยายโอกาส โรงเรียนบ้านเม็กดำอยู่ในความรับผิดชอบ

ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยแบ่งได้ ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี 1 แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่บ้านคงควน หมู่ที่ 20

โรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง คือโรงเรียนบ้านเม็กคำ อยู่ในพื้นที่ระหว่างบ้านเม็กคำและบ้านตาลอก ซึ่งทำการเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เมื่อนักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วส่วนมากจะเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียน พุทธคุณภูมิวิทยาคาร ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนได้ไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเรียนทางด้านอาชีพ ตำรวจ พยาบาล ทหารเรือใน กรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก

จากบริบทของชุมชนบ้านเม็กคำ จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางด้านภาษาที่ใช้ภาษาไทย-อีสาน ส่วย โคราช สื่อสารกันภายในหมู่บ้าน และใช้ภาษากลางติดต่อทางราชการ ผู้วิจัยเห็นสมควรนำมาเชื่อมโยงในการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยในโรงเรียนและในระดับชั้นที่ผู้วิจัยรับผิดชอบได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขฉบับเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาที่ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษามีสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ดังนี้

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 : หลักการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 24 : กระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา 26 : ประประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไป ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 30 : การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับผู้เรียนแต่ละระดับการศึกษาจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้อง เลือก รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และที่สำคัญต้องคิดค้นเทคนิค กลวิธี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความสนใจของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเรียนรู้ได้อย่างมีความรู้และมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ซึ่งประกอบด้วย

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จาก สิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ การเขียนเรียงความ ข้อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์วิจารณ์และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดง ความคิดเห็น ความรู้สึก พูดคำคมเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการและการพูดเพื่อนำใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของ ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความ งดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึง ปัจจุบัน

1. แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พฤติกรรมทางภาษาเป็นการแสดงออกให้เห็นได้ด้วยอากัปกริยาที่เกี่ยวข้องกับการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ความสนใจและความกระตือรือร้นที่จะรับสารด้วยการฟัง และการอ่าน การมีสมาธิ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลตลอดจนพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับสารและส่งสาร นักการศึกษาที่สนใจการสอนภาษาไทยได้นำวัตถุประสงค์ของการศึกษาของบลูม (Bloom, 1956 : 57) มาปรับให้เป็นวัตถุประสงค์ของภาษาไทย ดังนี้

2. วัตถุประสงค์ทางด้านความรู้

ลำดับขั้นของความรู้ที่มุ่งให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนภาษาไทยจากระดับพื้นฐานไปสู่ขั้นสูงสุด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความรู้ในเรื่องที่ผู้เรียนได้เรียนมา โดยสามารถจำเนื้อเรื่อง ชื่อบุคคล สถานที่ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในเนื้อเรื่องนอกจากนั้นยังรวมไปถึงกฎ ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ ที่อยู่ในเนื้อเรื่องในขั้นนี้เป็นวัตถุประสงค์เบื้องต้นที่มีระดับการคิดต่ำสุด

ขั้นที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการวัดความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่ได้เรียนมาโดยสามารถบอกหรือเล่าให้ผู้อื่นฟังได้และสรุปเรื่องย่อได้ นอกจากนั้นยังสามารถอธิบายความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ โดยใช้คำพูดของตนเองเพื่อสื่อสารให้เข้าใจได้ด้วย

ขั้นที่ 3 การประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการวัด การนำเรื่องที่เรียนไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ถ้อยคำ วิธีการ กฎ ทฤษฎี หลักเกณฑ์และแนวคิด

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวัดคุณลักษณะย่อยจากเรื่องที่อ่าน เช่น ลักษณะของตัวละคร สิ่งของและสถานที่ นอกจากนั้นยังเสนอแนวคิดย่อยอันจะนำไปสู่แนวคิดรวมได้

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการวัดคุณสมบัติรวมของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เรียนไปแล้ว นอกจากนั้นยังเป็นการสรุปรวมแนวคิดเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ หรือสำนวนไทย สุภาษิต คำพังเพย

ขั้นที่ 6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการวัดคุณค่า เหตุผล ข้อเท็จจริง และการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

3. วัตถุประสงค์ทางจิตพิสัย จิตพิสัยเป็นความรู้สึกรู้สึก เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้น ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนที่ผู้สอนจัดขึ้น ในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนมี 5 ประการ ดังนี้

1. การเป็นผู้รับที่ดี คือการที่ผู้เรียนยอมรับสถานการณ์ในห้องเรียนที่ผู้สอนจัดขึ้นและเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ต้องการอยากจะเรียน

2. การเป็นผู้ตอบสนองที่ดี คือการที่ผู้เรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองในขณะที่เรียนได้แก่ ปฏิบัติตามข้อตกลงในห้องเรียน ส่งการบ้านตรงเวลา เป็นต้น

3. การเป็นผู้เห็นคุณค่า คือการที่ผู้เรียนมีความซาบซึ้งในเรื่องที่เรียน มีเจตคติที่ดีและมีความสนใจนำเรื่องราวที่ได้รับจากการเรียนไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

4. การทำงานร่วมกับผู้อื่น คือการที่ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน เคารพกฎ ระเบียบ ตลอดจนข้อตกลงของสังคม

5. การเป็นผู้มีลักษณะส่วนตัว คือการที่ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสติสัมปชัญญะทั้งในการเล่นและการเรียน นอกจากนี้ยังมีสุขนิสัยและลักษณะที่ดี

4. คุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทหรือบทร่องง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ ภาคคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำ

บทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

สรุปได้ว่า มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี 5 สาระคือสาระ การอ่าน สาระการเขียน สาระการดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา สาระวรรณคดีและ วรรณกรรม ซึ่งแต่ละสาระจะเน้นด้านความรู้และกระบวนการ คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม ควบคู่ไปด้วย ฉะนั้นการจัดทำหลักสูตรภาษาไทยในระดับสถานศึกษาจึงต้องนำมาตรฐาน การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้รายปี นำสาระทั้ง 5 มาจัดทำคำอธิบายรายวิชา กำหนดตัวชี้วัด ในระดับชั้นและออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กันตามตารางสัดส่วนเวลาเรียนที่กำหนด ไว้ในหลักสูตร

การพัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษา

1. พัฒนาการทางกายของเด็กประถมศึกษาวัย 6-12 ขวบ ดังนี้

จากการศึกษาพัฒนาการทางกายของเด็กประถมศึกษามีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2549 : 67) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางกายของเด็กวัย 8-9 ขวบ ดังนี้

1. ความสนใจในการใช้ภาษาการอ่าน เข้าใจคำและความหมายคำ และ เข้าใจคำที่เป็นนามธรรมมากขึ้น

2. เป็นวัยที่สนใจเพื่อน สิ่งแวดล้อมที่ไกลตัวออกไป

2.1 สนใจความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ เช่น สถานที่ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ

2.2 ต้องการแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตน

2.3 สนใจในการทดลอง วิธีการแสวงหาข้อเท็จจริง

2.4 สนใจนิทานสุภาษิต คำกลอน นิทานตลก การผจญภัย นิทาน

วิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เรื่องสั้น

ทัศนีย์ สุขเมธี (2542 : 69) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาของเด็ก อายุ 7-9 ขวบ ดังนี้

ในเรื่องเกี่ยวกับการเขียนนั้นเด็กอายุ 7 ขวบ เขียนภาษาได้จากความจำ เขียน ประโยคได้เอง พออายุ 8 ขวบ จะเพิ่มความเรียบร้อยในการเขียนยิ่งขึ้น เด็กอายุ 9 ขวบ จะแต่งเรื่องและเขียนจดหมายได้รู้จักใช้เครื่องหมายวรรคตอนในการเขียน

เด็กวัย 7-9 ขวบ เป็นระยะที่เด็กกำลังเจริญเติบโตทางการอ่าน เด็กอายุ 9 ขวบ จะรู้จักทำความเข้าใจกับคำแปลก ๆ อ่านได้เร็วขึ้นทั้งการอ่านในใจและอ่านออกเสียง มีความเข้าใจได้ดีสามารถแปลความหมายจากสิ่งที่อ่านได้

วรรณิ โสภประยูร (2544 : 56) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางภาษาของเด็กประถมศึกษาวัย 9 ขวบ ดังนี้

เด็กอายุ 9 ขวบ

1. รู้จักใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายกับผู้ใหญ่ได้ดีขึ้น
2. ชอบความจริงมากขึ้นไม่ค่อยชอบนิยายเหมือนก่อน
3. ชอบอ่านเรื่องที่ตนสนใจ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับความลึกลับและประวัตินุคคล

สำคัญ

4. รู้จักทำความเข้าใจคำแปลก ๆ และเข้าใจความหมายได้ดีขึ้น
5. อ่านหนังสือได้เร็วขึ้นทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง และสามารถแปลความจากสิ่งที่อ่านได้
6. ลายมือดีขึ้นและเขียนจดหมายได้

จากการพัฒนาการทางภาษาของเด็กพบว่า เด็กอายุ 8-9 ขวบ ซึ่งอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 ในด้านประสาทสัมผัสละเอียดอ่อนดีขึ้นมาก สามารถทำกิจกรรมการเล่นชนิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดี พูดประโยคยาว ๆ ซบซ้อนได้ ใช้คำที่เป็นนามธรรมได้ รู้เหตุรู้ผลและรู้ปัญหาเริ่มอ่านออกเขียนได้มากขึ้น ลายมือดีขึ้น และเพิ่มความเรียบร้อยในการเขียน สนใจการเขียนเรื่องจากนิทานสุภาษิต คำกลอน นิทานตลก การผจญภัย นิทานวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เรื่องสั้น

การเขียนภาษาไทย

1. ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรมีผู้ให้ความหมายของการเขียนไว้ ดังนี้

นภคต จันทร์เพ็ญ (2538 : 9) ให้ความหมายการเขียนไว้ว่าการเขียนคือ การแสดงออกในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยอาศัยภาษา ตัวอักษรเป็นสื่อ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และความเข้าใจของเราให้กับผู้อื่นทราบ การเขียนมีลักษณะการสื่อสารที่ถาวร สามารถคงอยู่นานตรวจสอบได้ เป็นหลักฐานอ้างอิง

นานนับพันปี นับหมื่นปี ถ้ามีการเก็บรักษาให้คงสภาพเดิมไว้

สกุณา เลิกนอก (2545 : 14) กล่าวว่า การเขียนเป็นการส่งสารโดยใช้ตัวหนังสือ ตลอดจนเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความรู้และความคิดของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 203) ได้ให้ความหมายของการเขียนคือ เขียนขีดให้เป็นตัวเลข , ขีดให้เป็นเส้นต่าง ๆ , วาด , แต่งหนังสือ

ถวัลย์ มาศจรัส (2545 : 1) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความคิดเห็น ทรรศนะ อารมณ์ จินตนาการ และสิ่งที่ต้องการสื่อสารอื่น ๆ ของตนผ่านงานเขียนโดยใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดรู้ร่วมกันเป็นสื่อกลางความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2546 : 45) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการเขียนคือ การสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เลือกใช้คำ และสำนวนภาษาถูกต้องตามหลักภาษา ใช้วรรคตอนถูกต้องสามารถใช้การเขียนเพื่อจดบันทึกสรุปความย่อความ ตลอดจนการฝึกฝนให้เกิดทักษะในการเขียนประเภทต่าง ๆ รวมทั้งสามารถใช้จินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเขียนเรื่องราวต่าง ๆ และมีความประณีตรอบคอบในการเขียนด้วย

อรชร โพธิ์ (2547 : 10) กล่าวว่า การเขียนคือการเกิดความคิดแล้วรวบรวมและเรียบเรียงความคิดนั้น ก่อนที่จะถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของภาษาเขียนให้ได้อย่างถูกต้องชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 13) กล่าวว่า การเขียนคือการเรียบเรียงภาษาพูด เปลี่ยนเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร ซึ่งจะต้องเลือกคำประโยคจากความคิดที่มีจุดหมายมาจัดประสพการณ์อย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้ถูกต้องตามหลักภาษา ความนิยมและสามารถสื่อสารได้

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเขียนเป็นการสื่อความหมายการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ออกมาเป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์เรียบเรียงให้เป็นคำ ประโยค หรือเรื่องราวตามรูปแบบและถูกต้องตามหลักภาษา โดยอาศัยความรู้ ความคิด จินตนาการ และประสพการณ์ เพื่อสื่อสารตามต้องการของผู้เขียน สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

2. ความสำคัญของการเขียน

เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

เท่ากับทักษะการอ่าน จึงได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน ดังนี้

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542 : 14) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคม
2. เป็นเครื่องวัดความเจริญทางด้านอารยธรรมทางภาษาของมนุษย์
3. เป็นเครื่องถ่ายทอดทางสติปัญญาของมนุษย์
4. เป็นอาชีพที่สุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน
5. เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน
6. เป็นเครื่องจรรโลงใจแก่สังคมมนุษย์ที่ให้ความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศ

ทุกวัย

มุกดา ลิบลับ (2542 : 168) กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนว่าการเขียนเป็นการสื่อความหมายมีความสำคัญ ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ไปยังผู้อ่าน
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์
3. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์
4. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น การเล่าเรียน

การประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

พื่อน เปรมพันธุ์ (2542 : 136) กล่าวว่า การเขียนมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญแตกต่างจากการพูด คือ การเขียนมีลักษณะของความคงทนถาวร สามารถปรากฏเป็นหลักฐานอ้างอิงได้นานนับร้อยนับพันปี และสามารถอ่านได้หลายครั้งตามต้องการ การเขียนมีความสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของมนุษย์
3. การเขียนเป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของมนุษย์
4. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ช่วยให้

ผ่อนคลายความอึดอัด คับข้องใจ

5. การเขียนเป็นเครื่องมือในการสร้างความรัก ความสามัคคี และความเจริญรุ่งเรืองในสังคม แต่ตรงกันข้ามการเขียนก็อาจเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายได้เช่นกัน

6. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่น ๆ
7. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติและเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น
8. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สกุณา เลิกนอก (2545 : 15) กล่าวว่า การเขียนมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสติปัญญา และเป็นอาชีพสุจริตที่สำคัญอย่างหนึ่ง

ถวัลย์ มาศจรัส (2545 : 15) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน การที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดของตนเอง ออกมาเป็นระบบและต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 16) กล่าวว่า การเขียนมีความสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย ทุกสังคม ที่จะเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกถึงความเจริญทางวัฒนธรรมสู่ชนรุ่นหลัง และสามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

นอกจากนี้การเขียนยังเป็นทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ควบคู่กับทักษะการอ่าน การฟังและการพูดด้วย จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันของมนุษย์ เป็นทักษะที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก จินตนาการและความต้องการของตนเอง และใช้เป็นสื่อความหมายที่คงทน ใช้บันทึกแทนความจำเพื่อป้องกันการลืมได้ดีกว่าสื่ออื่น ๆ สามารถใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ และสามารถพัฒนาเพื่อยึดเป็นงานอาชีพได้

3. องค์ประกอบของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีความสำคัญและเป็นทักษะที่มีขั้นตอน ซึ่งเกิดขึ้นได้ยากกว่าทักษะอื่น ๆ การเขียนจึงมีองค์ประกอบหลายอย่างดังมีผู้อธิบายไว้ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538 : 476) การเขียนเป็นการสื่อสารที่มีองค์ประกอบใหญ่ 4 ประการคือ

1. ผู้เขียนลักษณะของผู้เขียนจะประกอบไปด้วย ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความรู้ ความสามารถในการเลือกเนื้อหา และการใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็นลักษณะท่าทางในการเขียน ลายมือของผู้เขียน และจรรยาบรรณของผู้เขียน

2. ภาษาไทยมีการจำแนกคำสำหรับใช้ในกาลเทศะที่แตกต่างกัน บุคคลที่ต่างฐานะกันจะใช้คำเหมือนกันย่อมไม่เหมาะสมเพราะคำ ๆ เดียวจะใช้กับบุคคลทุกฐานะ ทุกโอกาส และทุกสถานที่ ย่อมไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย แต่โดยทั่วไปจำแนกภาษาเป็น 3 ระดับคือ

2.1 ภาษาปากส่วนใหญ่เป็นภาษาที่พูดมากกว่าเขียน เช่น ภาษาถิ่น

2.2 ภาษากึ่งแบบแผนเป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนไม่เป็นพิธีรีตอง

2.3 ภาษาแบบแผนเป็นภาษาที่มีความมุ่งหมาย แบบแผนและหลักเกณฑ์สำหรับเขียนเฉพาะเรื่อง ภาษาแบบแผนแบ่งเป็น 2 แบบ คือ ข้อเขียนเพื่อพูด และข้อเขียนเพื่อใช้อ่าน

3. เครื่องมือทำให้เกิดสาร หมายถึง เครื่องมือที่ผู้เขียนใช้ ได้แก่ ตัวอักษรและเครื่องเขียน

4. การเขียนมีความมุ่งหมายที่แท้จริงคือ เขียนเพื่อให้ผู้อ่าน ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา วิธีเขียน รูปแบบการเขียน และต้องรู้จักใช้ภาษาให้ต่างกัน ตามลักษณะความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

ฉัตร เทพวรรณ (2541 : 138) องค์ประกอบของการเขียน ได้แก่ เนื้อหาภาษา และรูปแบบเนื้อหา คือเนื้อเรื่องหรือเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการจะให้ผู้อ่านได้ทราบอาจจะเป็นเรื่องของเหตุการณ์ บุคคล สถานที่ หรืออาจเป็นข้อคิดเห็น จินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกันได้

ภาษาคือ ถ้อยคำสำนวน โวหารต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งรูปแบบตามหลักภาษา และความนิยมของผู้ใช้ภาษาเขียน เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ผู้เขียนควรคำนึงถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเพศ วัย อายุ ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้อ่านรวมทั้งคำนึงถึงกาลเทศะและรูปแบบในการนำเสนอด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนควรให้ความสำคัญกับเครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียน เพราะเครื่องหมายเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่าน อ่านได้สะดวก และเป็นการป้องกันความเข้าใจผิดได้ เช่น การใช้เครื่องหมายปรัศนี และอัศเจรีย์ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ควรใช้อย่างระมัดระวัง และเหมาะสมกับเนื้อหาและรูปแบบ

ฉลาด สมพงษ์ (2547 : 21) หัวใจสำคัญของการเขียนคือความคิดและศิลปะการใช้ภาษา ก่อนที่จะลงมือเขียนต้องรู้จักระบายความคิด รู้จักประเด็นที่จะเขียน รู้จักเลือกถ้อยคำ การเรียบเรียงประโยคที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษา

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่เกิดจากผู้เขียน ใช้ความคิดถ่ายทอดเป็นตัวอักษร โดยใช้เครื่องเขียนและอาศัยประสบการณ์ทางภาษาใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ เลือกเนื้อหาและรูปแบบตามความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

4. ประเภทของการเขียน

เนื่องจากการเขียนมีหลายรูปแบบ จึงได้มีผู้จัดประเภทของการเขียนไว้ ดังนี้

ฉันทน์ เทพวรรณ (2541 : 138) กล่าวว่า ในปัจจุบันการเขียนมีหลายรูปแบบ การแบ่งประเภทของการเขียนไม่มีการจำแนกหรือกำหนดอย่างแน่นอน แต่หากจะแบ่งประเภทของการเขียนออกตามรูปแบบหรือลักษณะการเขียนจะแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. งานเขียนแบบร้อยแก้ว เป็นงานเขียนที่ไม่มีการบังคับตามรูปแบบคำประพันธ์หรือบทบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ เป็นถ้อยคำที่นำมาผูกเป็นประโยคเป็นเรื่องราว ข้อความข้อความนั้นจะอยู่ในรูป (Form) ที่กำหนดหรือตามความนิยม เช่น เรียงความ บทความ สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น

2. งานเขียนแบบร้อยกรองเป็นงานเขียนที่เรียบเรียงตามรูปแบบคำประพันธ์หรือบทบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น

พื่อน เปรมพันธุ์ (2542 : 136 - 175) กล่าวว่า โดยทั่วไปประเภทของงานเขียนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ การเขียนที่เป็นแบบแผนกลุ่มหนึ่งและงานเขียนที่ไม่เป็นแบบแผนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งงานเขียนแต่ละชนิดแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้เขียนที่แตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาสาระของงานเขียนนั้น

1. งานเขียนที่เป็นแบบแผน ได้แก่ การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ การเขียนบทความ การเขียนจดหมาย เป็นต้น

2. งานเขียนที่ไม่เป็นแบบแผน ได้แก่ งานเขียนเพื่อบอกเล่า งานเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ งานเขียนเพื่อโฆษณา งานเขียนเพื่อล้อเลียน เสียดสี งานเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นต้น

อุทุมพร จันทร์รอด (2547 : 14 - 15) ได้สรุปประเภทของงานเขียน จุดประสงค์ของการเขียน ตามลักษณะของข้อเขียนที่นักเรียนระดับประถมศึกษาจะต้องได้รับการสอนว่า การเขียนมีอยู่ 4 แบบด้วยกันคือ

1. การเขียนตามแบบคือ การเขียนที่มีแบบให้ดูแบบเป็นอย่างไร นักเรียนก็เขียนตามแบบนั้น หากไม่มีแบบให้ดูนักเรียนจะเขียนไม่ได้ การเขียนตามแบบจึงเป็นงานฝึกเพื่อให้มีทักษะเบื้องต้นในการเขียน

2. การเขียนด้วยความเข้าใจเป็นการเขียนที่ผู้เขียนใช้ความรู้ ความสามารถในการเขียนสูงกว่าการเขียนตามแบบ ได้แก่ การเขียนเป็นคำ ประโยค ข้อความสั้น ๆ ที่เมื่อเขียนแล้วผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เขียน การเขียนด้วยความเข้าใจจะมีลักษณะ

2 ประการ ประกอบกันคือ

2.1 นักเรียนเขียนได้โดยไม่ต้องดูรูปแบบ

2.2 นักเรียนรู้ความหมาย เนื้อหา สาระของคำ ประโยคและข้อความที่เขียน

3. การเขียนอย่างมีจุดประสงค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนประสงค์จะให้ผู้อ่านทราบหรือเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ต้องการ เช่น ทราบความต้องการ ความคิดเห็น ประสพการณ์ หรือให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตามที่ผู้เขียนมีอยู่อันได้แก่ การเขียนเรียงความ หรือการเขียนที่มีลักษณะอย่างการเขียนเรียงความ เช่น การเขียนประกาศ โฆษณา แจ้งความ และการเขียนบทความ เป็นต้น

4. การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะคล้ายกับการเขียนอย่างมีจุดประสงค์แต่ต่างกัน ที่ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนต้องมีความรู้ ความสามารถในการเขียนสูงกว่าการเขียนอย่างมีจุดประสงค์

สรุปว่าการเขียนโดยทั่วไปมี 2 ประเภท ตามลักษณะของงานเขียน คือ การเขียนแบบร้อยแก้วเป็นการเขียนเป็นความเรียง ไม่บังคับตามลักษณะของฉันทลักษณ์ และการเขียนแบบร้อยกรองเป็นการเขียนแบบบังคับตามฉันทลักษณ์ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย เป็นต้น และการเขียนยังจัดแบ่งตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการของผู้เขียนได้อีกประการหนึ่ง

5. ปัญหาการเขียนภาษาไทย

ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม ประเภทวรรณศิลป์ สาขารัฐบาลไทย อดีตผู้จัดรายการภาษาไทยวันละคำ กล่าวถึงปัญหาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบันว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีการใช้ภาษาไทยผิดพลาดมากที่สุด ทั้งการพูดและการเขียนไม่ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล มีการตัดแปดคำ ตัวสะกด ตัวการันต์ให้ผิดเพี้ยนไปตามกระแสนิยม รวมทั้งการออกเสียงรวบคำหรือตัดคำให้สั้นลง ใช้คำควบล้ำไม่ถูกต้องจนเกิดความเคยชินเมื่อเขียนไปจึงไม่ถูกต้อง ส่วนมากจะเกิดขึ้นในอินเทอร์เน็ตแม้จะไม่ใช่ทางการ แต่หากใช้คำผิดตลอดเวลาก็จะไม่รู้ว่ภาษาไทยที่ถูกต่อนั้นเขียนอย่างไร

“สิ่งที่น่าห่วงคือ การใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องในวัยเด็กจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้หนังสือในระดับสูงขึ้นไปเพราะไม่สามารถเรียบเรียงข้อความหรือเขียนเรื่องราวยาวๆ ได้และใช้ข้อความไม่สมบูรณ์ แต่ละประโยคไม่ปะติดปะต่อกันกระโดดข้ามไปข้ามมา คนอ่านก็ไม่เข้าใจว่าเราต้องการสื่อสารอะไร และมีปัญหาการเรียนในที่สุด” ศ.ดร.กาญจนา กล่าว

ราชบัณฑิต สาขาภาษาไทย ซึ่งให้เห็นว่าทุกวันนี้มีคำหรือสำนวนภาษาใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ราชบัณฑิตยสถานพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลไปอยู่ในคลังคำ แต่มีหลายคำที่มีความหมายไม่ดี คำหายากๆ ก็ไม่ควรใช้ เช่น เด็กผู้หญิงสมัยนี้ชอบนุ่งกระโปรงเอวต่ำ ก็จะพูดว่า นุ่งกระโปรงเสมอจิมและกลุ่มรักร่วมเพศ ก็ใช้คำว่า อีแอบ กังกวาง เพื่อเรียกคนที่เป็นเกย์ กะเทย ก็ไม่ถูกต้องเพราะเป็นคำล้อแหลมไม่สุภาพและภาษาเก่าเปลี่ยนความหมาย ส่วนสลิปอินนี่กรังออกเสียงไม่ถูกต้อง เช่น ร.เร็ว และล.ถึง อย่างไรก็ตาม ภาษามีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงได้ แต่ต้องยึดแก่นหรือหลักการใช้ให้ถูกต้อง “สาเหตุที่ใช้ภาษาไทยผิดกันเยอะเพราะระบบการศึกษาครูไม่สอนให้นักเรียนเขียนหนังสือ บันทึกและถ่ายทอดเรื่องราวความคิด เวลาสอบก็ใช้วิธีกากบาทหรือวงกลมลงในช่องคำตอบทำให้ไม่มีทักษะการเขียนอย่างถูกต้อง” ศ.ดร.กาญจนา เผย (บทสัมภาษณ์เรื่อง ระบบศึกษาตัวการภาษาไทยวิบัติ ! เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2552)

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วัยรุ่นเป็นกลุ่มที่ใช้ภาษาไทยผิดเพี้ยนไปมาก ทั้งการพูดและการเขียน จะเห็นได้ว่าการตัดแปลงคำ ใส่วรรณยุกต์ผิดไปมาก ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน ต้องตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทย ร่วมมือร่วมกันอนุรักษ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติให้คงอยู่คู่ชาติไทยนั้น สิ่งที่เราควรทำก่อนสิ่งใดก็คือการกระตุ้นและปลูกจิตสำนึกให้ช่วยกันเขียนภาษาไทยให้ถูกต้องตั้งแต่ระดับต้น ๆ ขึ้นไป

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1. ความหมายการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) หมายถึง การสอนภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติ เน้นสื่อที่มีความหมายผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมช่วยทำให้เข้าใจสื่อที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น การสอนจะไม่แยกสอนส่วนย่อยของภาษาทีละส่วน แต่เน้นให้เข้าใจในภาพรวมก่อนแล้วจึงเรียนรู้ด้านโครงสร้างภาษาภายหลัง ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ภาษาของตนเองอย่างอิสระ ผู้สอนต้องยอมรับความแตกต่างด้านการออกเสียงที่เป็นสำเนียง

ภาษาถิ่น (Dialects) ในเบื้องต้นแล้วจึงพัฒนาให้ถูกต้องในโอกาสต่อไป การสอนภาษาแบบ
 ธรรมชาติจะเน้นการนำรวมวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ดีมาเป็นสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ
 ประสบการณ์ภาษาที่หลากหลาย สามารถนำไปเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาของตนเองและใช้ได้
 ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นผู้เรียน
 เป็นสำคัญและยึดหลักการประชาธิปไตยในชั้นเรียน

อารี สัณทวิ (2537 : 54) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การสอน
 เด็กให้เรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์ที่มีความหมาย โดยเด็กได้รับการสนับสนุนกำลังใจ
 จากผู้ใหญ่และได้แบบอย่างที่ดีของผู้ใหญ่ในการพูด ฟัง อ่าน และเขียน ทั้งนี้การเรียนรู้ภาษา
 จะง่ายและสนุกสำหรับเด็ก ถ้าเด็กเข้าใจมีประสบการณ์ตรงและได้อภิปรายพูดคุยใน
 บรรยากาศที่อบอุ่นและยอมรับ

พนิดา ชาศยาภา (2544 : 16) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาแบบชาตินั้น หมายถึง
 การจัดการให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาคำการฟัง การพูด
 การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กันโดยไม่แยกย่อย ทั้งนี้มุ่งเน้นความสัมพันธ์ของภาษา
 เพื่อใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นการ
 กระตุ้นและเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ภาษาในหลาย ๆ สถานการณ์การทำกิจกรรมของเด็กจะ
 ถูกเชื่อมโยงเข้าสู่ภาษาอ่าน เขียนที่มีความหมายต่อเด็ก เด็กจะได้แสดงออกถึงความเข้าใจ
 จากประสบการณ์ที่เด็กมี รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กเล่นหรือทำงานที่เด็กแต่ละคนชอบหรือ
 สนใจมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูเด็กจะพอใจที่เรียนรู้อย่างมีความสุข

เยาวพา เฉชะอุปต์ (2543 : 10) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง
 การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการเรียนรู้
 ภาษาที่ดีนั้น ต้องใช้ทักษะภาษาทั้ง 4 ด้าน เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน แต่ทั้งนี้อัตราการเรียนรู้
 ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของแต่ละบุคคล

วิไลวรรณ เกื้อทาน (2540 : 38) ได้กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง
 การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันของเด็ก โดยใช้ภาษา
 เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสารและการคิด ให้เด็กพัฒนาทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน
 และเขียนไปพร้อม ๆ กัน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

สรุปได้ว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้
 ภาษาจากสิ่งที่มีความหมายในชีวิตประจำวัน โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนภาษา
 เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร ให้เด็กพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด

อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กันเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำในสิ่งที่สนใจได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูในบรรยากาศที่อบอุ่นและยอมรับ

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาและการเรียนรู้

ทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของภาษา และทฤษฎีว่าด้วยการอ่านการเขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีกลุ่มทฤษฎีหลัก ดังนี้ (บุษบง ต้นดวงศ์. 2536 : ไม่มีเลขหน้า)

1. ทฤษฎีว่าด้วยระบบของภาษา เมื่อพิจารณาถึงธรรมชาติของภาษา จะเห็นได้ว่าภาษาประกอบด้วย 3 ระบบคือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียง ความหมายเป็นหัวใจของภาษา ส่วนไวยากรณ์และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบ การสอนฟัง พูด อ่านและเขียน ควรให้ความสำคัญกับส่วนที่จำเป็นต่อการสื่อความหมาย

ฮาลิเดย์ Haliday (1979 : unpagged) กล่าวถึง การใช้ภาษาของเด็กกว่ามีความมุ่งหมายต่าง ๆ ดังนี้

1. เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ
2. เด็กใช้ภาษาควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น
3. เด็กใช้ภาษาปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
4. เด็กใช้ภาษาในการแสดงความเป็นตัวของตัวเอง
5. เด็กใช้ภาษาเพื่อค้นหาข้อมูล
6. เด็กใช้ภาษาในการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
7. เด็กใช้ภาษาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากคำที่เด็กคิดและรับรู้

2. ทฤษฎีว่าด้วยระบบของความหมาย ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร กล่าวไว้ว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเด็กไม่สามารถสื่อความคิดออกมาโดยตรงได้ เด็กจึงต้องคิดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายหลายแบบผสมผสานกันไป ด้วยเหตุนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงรวมเอาศิลปะ ดนตรีและละครเป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้เด็กได้ถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นรับรู้อย่างลึกซึ้ง เช่น ถ้าเด็กไม่สามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ครบถ้วน ครูจะช่วยเด็กโดยให้เด็กเล่าเรื่อง แสดงท่าทางหรือวาดภาพประกอบในการสื่อความหมายแทนการพูด ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยตนเอง

ไวทือตสกี (Vygotsky. 1978 : 69) กล่าวว่า เพื่อนและครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก การพูด การสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่นก็ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กเช่นกัน เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์

บรูเนอร์ (Bruner. 1983 : 112) กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้รับรู้ในขณะเดียวกัน เด็กจะพยายามค้นหาความหมาย ความเข้าใจของตนว่าตรงกับความหมายที่ผู้อื่นยอมรับ แนวคิดนี้ได้พัฒนาเป็นเทคนิคการสอนแบบ Tutoring แบบหนึ่งที่เรียกว่า Scaffolding (Applebee and Langer. 1983) ซึ่งเด็กเรียนรู้จากปรับความเข้าใจให้สอดคล้องกับของครู และครูปรับการสอนให้สอดคล้องกับความเข้าใจของเด็ก ฉะนั้น การสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงเน้นให้มีปฏิสัมพันธ์ การสนทนาได้ตอบในกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

กู๊ดแมน (Goodman. 1986 : 21) ผู้นำคนสำคัญในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งถือเป็นบุคคลหนึ่งที่บุกเบิกการสอนภาษาแบบธรรมชาติในอเมริกาคัดค้านแนวคิดที่ว่า เด็กเรียนภาษาโดยการลอกเลียนแบบผู้ใหญ่ เขากล่าวว่าคนไม่ไขว่คว้าที่เปล่งเสียงอย่างไม่รู้ความหมาย ภาษาของมนุษย์เป็นตัวแทนของความคิดของผู้ใช้ภาษา ไม่ใช่แทนสิ่งที่คนอื่นพูดไว้เรารวบรวมสัญลักษณ์อันได้แก่ เสียงในภาษาพูดและตัวอักษรในภาษาเขียนมาเป็นคำเพื่อใช้แทนสิ่งต่าง ๆ แทนความรู้สึกรู้สึกและความคิด เราใช้ภาษาโดยมีความมุ่งหมายเพื่อสื่อสาร นอกจากนี้เรายังใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิดและการเรียนรู้

3. ทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติการเรียนรู้การอ่านเขียนในระบบภาษา โดยปกติมนุษย์ทุกคนต้องสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ประสบการณ์ทางภาษาพูดเป็นข้อมูลสำหรับภาษาเขียน และประสบการณ์จากภาษาเขียนเป็นข้อมูลสำหรับการพูด

เทลเลอร์ และมอร์โรว์ (Taylor. 1983 : 26 ; Morrow" 1989 : 57) กล่าวว่า เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำจะสามารถอ่านหนังสือได้เอง แม้ว่าจะยังไม่เคยเข้าโรงเรียนหรืออ่านเขียนอย่างเป็นทางการ เด็กเรียนอ่านเขียนได้โดยธรรมชาติ เช่นเดียวกับเด็กเริ่มเรียนพูด การพูดในตอนแรก ๆ เด็กจะพูดไม่ชัด ไม่ถูกต้อง แต่เด็กก็จะสื่อความหมายได้ถ้าผู้ใหญ่พยายามรับฟัง และพยายามเข้าใจก็จะช่วยให้เด็กกล้าพูด จนพูดได้ถูกต้องชัดเจนภายหลัง เมื่อเด็กเริ่มอ่านเขียน เด็กจะมีข้อผิดพลาดมากมาย ถ้าผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือให้กำลังใจ เด็กก็จะอ่านเขียนต่อไปจนมีข้อผิดพลาดน้อยลงเรื่อย ๆ เช่นเดียวกับในภาษาพูด

3. หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กู๊ดแมน (Goodma. 1986 : 98) ได้เสนอแนะหลักการของการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้ ดังนี้

1. หลักการสอนอ่านและเขียนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1. ผู้อ่านจะต้องเก็บข้อมูลและทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่านในระหว่างการอ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเข้าช่วยเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีงานวิจัยด้านการอ่านมากมายที่สนับสนุนแนวคิดที่ว่า ผู้อ่านที่มีประสบการณ์หรือความรู้เดิมในสาขานั้น ๆ จะสามารถอ่านได้ดีและเข้าใจเร็วกว่าผู้ไม่มีประสบการณ์

1.2. ในระหว่างการอ่าน ผู้อ่านจะต้องใช้กลวิธีในการอ่านที่จะช่วยให้เข้าใจข้อความที่อ่านได้หรือที่เรียกว่า กระบวนการอ่าน ซึ่งจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านได้หรือที่เรียกว่า กระบวนการอ่าน ซึ่งจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านทุกคนในขณะที่อ่านเป็นขั้นตอน อันประกอบด้วย การตั้งสมมติฐานหรือการคาดการณ์ล่วงหน้า การเลือกสรรความหมายของคำหรือข้อความ และสนับสนุนความหมายที่ถูกต้อง แต่หากเกิดความผิดพลาดก็สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้ด้วยตนเอง ทุกขั้นตอนดังกล่าวจะเกิดขึ้นในขณะที่อ่านตลอดเวลา ทั้งผู้ที่มีความสามารถในการอ่านระดับสูงหรือผู้ที่เริ่มเรียนการอ่าน

1.3. ด้านการเขียน แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จะเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันตลอดเวลาผู้อ่านมากจะมีข้อมูลในการเขียนมาก ดังนั้นในการเขียนควรฝึกให้ผู้เขียนมีข้อมูลหรือรายละเอียดที่เหมาะสมเพียงพอ สามารถผลิตงานเขียนที่มีผู้อ่านเกิดความเข้าใจ สามารถรับสารของผู้เขียนได้

1.4. การเขียนต้องคำนึงถึงระบบของภาษาซึ่งประกอบด้วยตัวสัญลักษณ์และเสียง (Grapho phonic system) หลักเกณฑ์ไวยากรณ์ (Syntactic system) และการสื่อความหมาย (Semantic system) ทั้งสามระบบต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างถูกต้องในการเขียน จึงจะทำให้ผู้อ่านสามารถตีความหมายและเข้าใจข้อความนั้นอย่างถูกต้อง

1.5. จุดมุ่งหมายหลักของการอ่านคือ ความหมายและความเข้าใจในบทความที่อ่าน (Comprehension of meaning) ส่วนจุดมุ่งหมายในการเขียน คือสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามจุดประสงค์ของผู้เขียน (Expression of meaning)

จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนตามแนวภาษาแบบธรรมชาติ ผู้สอนต้องใช้เทคนิค กลวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กสนใจจากการอ่าน การพูด และถ่ายทอดให้เด็กเขียนเป็นสัญลักษณ์และตัวอักษร ข้อความ ประโยค และเขียนเป็นเรื่องได้ในที่สุด

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การสอนตามแนวทฤษฎีภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเทคนิคการสอนวิธีหนึ่งที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองจะเน้นกระบวนการเรียนรู้และรับรู้ภาษาของผู้เรียน เพื่อจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการให้กิจกรรมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร จึงมีผู้ให้ความสำคัญของการสอนตามแนวทฤษฎีภาษาแบบธรรมชาติ

สุรพันธ์ กุศลส่ง (2543 : 17) กล่าวไว้ว่า แครชเชน และเทอร์เรล (Krashen and Terrell. 1988 : 1) ได้กล่าวถึง วิธีการสอนที่ผ่านมา เช่น วิธีการสอนแบบฟัง – พูด หรือวิธีการอื่น ๆ ว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่จะเป็นการสอนในเรื่องโครงสร้างทางภาษา ไม่สามารถจะนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียน เนื่องจากวิธีการสอนเหล่านี้ มิได้อิงหลักทฤษฎีการรับรู้ภาษาที่สองซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนภาษาสามารถนำภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงทั้งในและนอกห้องเรียน

วิธีการสอนภาษาโดยวิธีตามแนวทฤษฎีธรรมชาติเป็นวิธีการที่ได้รับการพัฒนาโดยยึดทฤษฎีการรับรู้ภาษาที่สองของแครชเชน ซึ่งได้ปรับมาจากวิธีตามแนวธรรมชาติของเทอร์เรล แห่งมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย (The University of Southern California) นอกจากนี้วิธีนี้ตามแนวทฤษฎีธรรมชาติยังได้รับอิทธิพลมาจากผลงานของอ็ชเซอร์ (Total Physical Response) ซึ่งเป็นการสอนภาษาโดยอาศัยธรรมชาติ การเรียนรู้ภาษาแม่ โดยใช้วิธีการสื่อความหมายด้วยภาษากาย (Language Body Communication)

แนวทฤษฎีการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติจะเน้นการเข้าใจกระบวนการรับรู้ และเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนเพื่อจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการ ให้กิจกรรมการเรียนการสอนต่อเนื่องเหมาะสมกับวัย มีนักการศึกษาและผู้รู้ได้ให้ความหมายและขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้คือ

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 112) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง การสอนที่มุ่งเน้น การให้ปัจจัยป้อนเข้าและกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่อง เน้นการบูรณาการด้วยตนเอง จากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดสื่อการเรียน และการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมายในการนำรูปแบบภาษาไปใช้สื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก และให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในแต่ละชุมชนของผู้เรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักพัฒนาภาษาของผู้เรียนในการเรียนรู้และรับรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และสติปัญญาของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีประสบการณ์ตรง โดยยึดถือการเรียนและการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมาย

5. ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

5.1 ครูภูมิปัญญาเล่านิทาน โดยใช้สื่อจริงประกอบและหลังจากนั้นครูภูมิปัญญาซักถามนักเรียนและให้ร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเนื้อเรื่องหรือจากเรื่องที่ฟัง

5.2 ครู และนักเรียนคิดร่วมกัน เช่น สนทนาเกี่ยวกับภาษาถิ่น เขียนคำศัพท์ บัญชีคำพื้นฐานให้ถูกต้อง นำคำศัพท์แต่งประโยค และเรียงลำดับเหตุการณ์ของนิทานจากการวาดภาพ หลังจากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอ่านผลงานเขียนผลงานส่วนตัว หรือเป็นกลุ่มกับเพื่อน ๆ ครูคอยสังเกตและอ่านงานเขียนของนักเรียน โดยให้คำแนะนำและให้กำลังใจ

5.3 ในขั้นตอนสุดท้ายนักเรียนเสนอผลงานตามความถนัดและความสนใจของตนเองกับชั้นเรียนบ้าง ภายในกลุ่มบ้าง หรือกับครูเป็นการส่วนตัว

จากขั้นตอนการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นการเรียนรู้ภาษาที่มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติของการใช้ภาษาและสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเน้นการพัฒนาภาษาจากการเข้าใจเรื่องราวในภาพรวมของเนื้อหา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และเข้าใจองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น โครงสร้างของภาษาและศัพท์ โดยรวมถึงการบูรณาการทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งสอดคล้องกับ (จรัสศรี คิวสุวรรณ. 2541 : 42) ได้ให้นักเรียนฟังครูภูมิปัญญาเล่าเนื้อเรื่องให้ฟัง ครูถามนักเรียนเพื่อความแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องโดยรวม ครูและนักเรียนคิดร่วมกันเขียนแผนงานบนกระดาน หลังจากนั้นครูให้นักเรียนเขียนผลงานของตนเอง โดยครูจะคอยสังเกตและช่วยเหลือนักเรียนนำเสนอผลงานต่อเพื่อน นักเรียน และครู (Goodman. 1986 : 91)

6. การเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การเขียนเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่มีความสำคัญสำหรับเด็ก ช่วยให้ได้แสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก จินตนาการให้ผู้อื่นได้รับรู้โดยการใช้สัญลักษณ์ใน

การถ่ายทอดความรู้ การเขียนเป็นการเรียนรู้ที่ต้องใช้สติปัญญาและความพร้อมของร่างกายคือ ต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตา และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือ ในการจัดกิจกรรม การเขียนให้กับเด็กจึงต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก การบังคับเด็กให้ หัดเขียนเมื่อเด็กยังไม่พร้อมทำให้เด็กเกิดความเครียด และทำให้เด็กไม่รักการอ่านเขียน

ฉันทนา ภาคบงกช (2544 : 14) ได้กล่าวถึง การเขียนตามแนวการสอนภาษา แบบธรรมชาติไว้ ดังนี้

1. การเขียนอธิบายภาพที่เด็กวาด กิจกรรมนี้ควรทำภายหลังการวาดภาพ ครูควรแสดงความสนใจในภาพที่เด็กวาด ครูเว้นระยะระหว่างคำแล้วหมั่นถามเด็กให้ติดตาม บอกให้ครูเขียน ครูอ่านข้อความที่เขียนเสร็จเป็นคำ (ห้ามอ่านแยกส่วนประกอบของคำ) เด็กจะรู้สึกว่าการเขียนมีความหมายเพราะถ่ายทอดความคิดของเด็กเป็นภาษาเขียน และคนอื่น ๆ สามารถอ่านเข้าใจความคิดของเขาได้ กิจกรรมดังกล่าว ควรให้เด็กทำสักระยะหนึ่ง จึงกระตุ้นหรือชักชวนให้เด็กเขียนในระยะแรกอาจมีเด็กบางคนเขียนเลียนแบบครู สนใจเขียนเองแต่ไม่ควรชวนให้เด็กเขียนเองเร็วเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเกิดความคิดว่าการเขียนคือการลอกเลียนแบบ เด็กจะขาดความเชื่อมั่นในการที่จะเขียนด้วยตนเอง กิจกรรมวาดภาพและเขียนคำบรรยายคำเน็น ได้ตลอดทั้งปี
2. การเขียนหน้าชั้นเพื่อบอกกล่าว ทุกเช้าครูควรหาโอกาสให้เด็กเห็นการเขียนของครูวันละ 1 ประโยคพร้อม ๆ กัน การเขียนนี้ควรเป็นไปตามธรรมชาติประกอบคำบอกเล่าของครู หรืออาจเป็นการบันทึกเพื่อจดจำ เตือนความจำ บอกเล่าหรือประกาศ การเขียนนี้มุ่งหมายให้เด็กเห็นว่า ความคิดของคนเราสามารถถ่ายทอดเป็นตัวหนังสือและมีประโยชน์ในการสื่อความหมายให้คนอื่นเข้าใจ
3. การจัดสถานการณ์ให้มีการโต้ตอบสื่อสารที่มีความหมาย และเร้าความสนใจเด็กมากที่สุดคือ การเขียนโต้ตอบกัน
4. ฝึกการเขียนด้วยกิจกรรมชื่อของเด็ก เด็กคุ้นเคยกับชื่อของตนมากที่สุด และเรียนรู้จากชื่อของตนเองได้ดี โดยเฉพาะเสี่ยงจากพยัญชนะต้นของชื่อตนเอง นอกจากนี้ยังเรียนรู้เสียงและพยัญชนะจากชื่อของเพื่อนด้วย
5. การเขียนโดยอาศัยแหล่งอ้างอิงในการเรียนหน่วยต่าง ๆ ย่อมมีค่าซึ่งเด่น และมีการใช้คำเหล่านั้นค่อนข้างดี ครูอาจเตรียมบัตรคำประกอบภาพ 3 - 4 บัตร ติดไว้ที่มุมอ้างอิงเสมือนพจนานุกรมเล็ก ๆ เพื่อให้เด็กสนใจอ่านและอาจเขียน โดยใช้คำเหล่านั้นประกอบความสนใจ เด็กเริ่มต้นเขียนด้วยตนเองสร้างคำเองมีบัตรภาพประกอบคำซึ่งเป็นลักษณะของ

กริยา เช่น วิ่ง นอน เดิน กระโดด ฯลฯ ควรคิดไว้ให้เด็กดูเพื่อให้เด็กเลือกใช้ในการแต่งประโยคเขียนข้อความ

6. การเขียนโดยรู้ที่มาของเสียง บางครั้งเด็กอยากเขียนคำที่ตนต้องการแต่เขียนเองไม่ได้และค้นคว้าจากแหล่งอ้างอิงไม่ได้ ครูควรเขียนคำนั้น ๆ ให้เด็กดูเพื่อนำไปเขียนตาม ควรทำกิจกรรมหลังจากเด็กพยายามเขียนคำด้วยตนเองจนเคยชินแล้ว มิฉะนั้นจะกลายเป็นการสร้างความขลาดที่จะลองเขียนคำด้วยตนเองต้องรอครูเขียนให้ดูก่อนทุกครั้ง ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามแนวของการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติ (ภาวิณี แสนทวีสุข, 2538 : 24 , พรรษา นิลวิเชียร, 2535 : 56) ได้กล่าวถึง การเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ 3 ขั้นตอน คือ

6.1 ขั้นเตรียมเป็นขั้นเตรียมความคิดที่แสดงออก เป็นขั้นที่เด็กใช้ภาษาพูดเป็นส่วนหนึ่งของการเขียนเพราะภาษาพูดกับการคิดมีความสัมพันธ์กันความคิดของเด็กจะมีผลต่อสิ่งที่เด็กพูด-และสิ่งที่เด็กพูดจะมีผลต่อความคิดของเขา การกระตุ้นความคิดของเด็กใช้คำพูดมากเท่าไรก็จะเพิ่มศักยภาพทางความคิดของเด็กมากเท่านั้น

6.2 ขั้นเขียนเป็นขั้นเขียนร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก โดยภาษาเขียนที่ใช้จะเป็นคำที่มีความหมายสำหรับเด็ก เป็นการจัดการประสบการณ์ที่เด็กจะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการเขียน ด้วยการบอกให้ครูเขียนตามที่ตนต้องการสื่อความหมายออกมา ช่วยครูเขียนคำง่าย ๆ ที่เด็กคุ้นเคย ซึ่งตำแหน่งการติดงานเขียนให้ได้ประโยชน์ตามความมุ่งหมายตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

6.3 ขั้นปรับปรุงแก้ไขเป็นขั้นที่ครูและเด็กช่วยกันตรวจสิ่งที่เขียนว่าสามารถสื่อความหมายตามความมุ่งหมายหรือไม่ ถ้าไม่ครูและเด็กจะช่วยกันคิดหาทางเขียนใหม่ให้สื่อความหมายได้ดีขึ้น

7. บทบาทครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการประสบการณ์ให้เด็กตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาในการสื่อสารทั้งด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน นักวิชาการศึกษาก็ได้กล่าวถึงบทบาทครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ ดังนี้

นฤมล เนียมหอม (2540 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Bissex, 1990 : 55) กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการที่จะเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเด็ก ครูจะต้องเป็นผู้ที่กระตือรือร้น และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสอนด้วยตนเองครูจะต้องใช้ผลการประเมินให้เป็นประโยชน์ในการ

ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตน

นฤมล เนียมหอม (2540 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Blance. 1996 : 74) กล่าวว่า ครูมีบทบาทในการทำให้การจัดการในชั้นเรียนเกิดความสมดุลระหว่างบทบาทครูในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมดูแลกับบทบาทในฐานะที่เป็นผู้แนะแนวทาง เป็นผู้สนับสนุนให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูจะต้องมีปฏิสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกับเด็กในสิ่งที่เด็กริเริ่ม ต้องเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้ป้อนความรู้มาเป็นผู้ที่ร่วมเรียนรู้ไปพร้อม ๆ เด็ก

นฤมล เนียมหอม (2540 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Mills. 1990 : 69) กล่าวว่า ครูจะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับความคิดเห็นและความพยายามของเด็ก ครูจะต้องสนับสนุนเด็กแต่ไม่ใช่การสอนโดยตรง ครูต้องให้เด็กมีโอกาสที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเองในการอ่านและการเขียน โดยไม่เข้าไปเป็นผู้แก้ปัญหาให้เด็กเสียเอง

บุษบง ดันตวิงส์ (2538ก : 142 - 150) กล่าวว่า ครูควรคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนให้กับเด็ก ครูจะแนะนำให้เด็กเข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กเคยประสบในชีวิตประจำวันและจะเปิดโอกาสให้เด็กตัดสินใจจะต้องระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ตัดสินใจแทนเด็กเพียงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการอ่านเขียนของเด็กครูจะถือว่าการตัดสินใจเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางภาษาของเด็ก เมื่อเด็กได้เริ่มงานแล้วเด็กจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการนำเสนอผลงานของตน ครูจะจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นและสนับสนุนให้เด็กสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

8. บทบาทครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

8.1 ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ครูจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม การจัดหา จัดซื้อ และใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อประสบการณ์ของเด็กให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรม สนับสนุนให้เด็กแสดงความคิดเห็น สนับสนุนให้ทดลองอ่านเขียน และตรวจสอบด้วยตนเอง

8.2 ครูเป็นแบบอย่าง ครูสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก 2 ทางด้วยกัน คือ ครูเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงให้เด็กเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการรู้หนังสือในชีวิตประจำวันของผู้ใหญ่ และครูเป็นผู้สาธิต แสดงแบบอย่างการใช้ภาษาหลาย ๆ ลักษณะ ขณะอ่านหนังสือเล่มใหญ่ เล่านิทาน จากการอ่านเจียบ ๆ ตามลำพัง

8.3 ครูเป็นผู้จัดการ ครูจะจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือและทำงานร่วมกัน ครูเป็นผู้ร่วมเรียนรู้และมี

ส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น

8.4 ครูเป็นผู้ประเมิน ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นผู้เก็บรวบรวมหลักฐานงานที่แสดงการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งครูจะต้องทราบว่าเด็กอยู่ในระดับใด และเด็กจะก้าวไปในระดับใด ครูจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาไปได้อย่างไร สิ่งสำคัญของการประเมินคือเพื่อส่งเสริมเด็กได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นั้น บทบาทของครูมีความสำคัญครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการอ่านเขียน เปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นผู้ตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่ตนถนัดและสนใจ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ แก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูต้องยอมรับในผลงานของเด็กไม่ตำหนิเมื่อเด็กเขียนผิดและตอบสนองต่อความพยายามของเด็กในทางบวก ครูต้องจัดการให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่นให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือ และจะต้องประเมินพัฒนาการเด็กเพื่อดูความก้าวหน้าและหาวิธีการที่จะส่งเสริมและพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม

นิทาน

1. ความหมายของนิทาน

“นิทาน” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 588) อธิบายความหมายไว้ว่า “นิทานคือ เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก และนิทานอีสป เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีท่านผู้รู้ อธิบายความหมายไว้คล้าย ๆ กัน เช่น

กิ่งแก้ว อัดถาวร (2519 : 12) อธิบายว่า นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะแต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และนอกจากนี้ยังอธิบายว่านิทานเป็นเรื่องเล่าทั่วไป มิได้ตั้งใจแสดงประวัติความเป็นมา จุดใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนาน บางครั้งก็จะแทรกคติเพื่อสอนใจไปด้วย นิทานมิใช่เรื่องเฉพาะเด็ก นิทานสำหรับผู้ใหญ่ก็มีจำนวนมาก และเหมาะสำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2545 : 99 - 100) กล่าวถึง “นิทาน” ไว้ในหนังสือคติชาวบ้านว่า นิทานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เพื่อความสนุกสนานเบิกบานใจผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อเสริมศรัทธาในศาสนา เทพเจ้า

สิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นคติเตือนใจ ช่วยอบรมปมนิสัย ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์
 ธรรมชาติ เนื้อเรื่องของนิทานเป็นเรื่องนานาชนิด อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ความรัก
 ความโกรธเกลียด ริษยา อาฆาต ตลกขบขัน หรือเรื่องแปลกประหลาดผิดปกติธรรมดา
 ตัวละครในเรื่องก็มีลักษณะต่าง ๆ กัน อาจเป็นคน สัตว์ เจ้าหญิง เจ้าชาย อมนุษย์ แม่มด
 นางฟ้า แต่ให้มีความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรมต่าง ๆ เหมือนคนทั่วไปหรืออาจจะเหมือนที่เรา
 อยากจะเป็น เมื่อนิทานตกไปอยู่ในท้องถิ่นใดก็มักมีการปรับเนื้อเรื่องให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของ
 ถิ่นนั้น นิทานในแต่ละท้องถิ่นจึงมีเนื้อเรื่องส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน คือ สภาพความเป็นมนุษย์
 อารมณ์ ความรู้สึก รัก เกลียด ความโง่ ฉลาด ขบขัน อาฆาตแค้น หรือทุกข์ สุข
 ส่วนรายละเอียดจะแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพแวดล้อมและอิทธิพลของวัฒนธรรมความเชื่อของ
 แต่ละท้องถิ่น

สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์ (2542 : 7) กล่าวว่า นิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลี หมายถึง
 คำเล่าเรื่องไม่ว่าเป็นเรื่องประเภทใดแต่อยู่ที่ลักษณะการเล่าที่เป็นกันเอง แม้จะเป็นข้อเขียนก็มี
 ลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า

กล่าวโดยสรุป นิทาน คือ เรื่องเล่าที่มนุษย์ผูกเรื่องขึ้นด้วยภูมิปัญญา โดยส่วนใหญ่
 จะถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ เนื้อเรื่องมีหลากหลายและใช้เล่าเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน
 ตามโอกาสและสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น คำที่ใช้เรียกนิทานมีต่าง ๆ กันไป เช่น
 นิทานชาวบ้าน นิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นเมือง วรรณกรรมมุขปาฐะ เป็นต้น ในที่นี้จะใช้ว่า
 นิทานพื้นบ้าน

2. นิทานที่เหมาะสมกับเด็ก

นิทานที่มีเนื้อหาที่ใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ด้วยตนเองได้แก่นิทานต่าง ๆ ที่มีหลักการสะสม
 คำอยู่ด้วย

วรรณิ ศิริสุนทร (2534 : 24-30) ได้สรุปนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. นิทานเกี่ยวกับสัตว์ สัตว์ที่ฉลาดหรือโง่จะทำหน้าที่เป็นตัวละครสำคัญ
 แทนคนและได้รับประสบการณ์ที่เป็นปัญหาคล้ายคลึงกัน
2. นิทานที่มีความสำคัญเกี่ยวกับสัตว์ หรือนิทานที่อธิบายถึงปรากฏการณ์
 บางอย่างว่าเป็นอย่างไร หรือทำไม
3. นิทานที่เป็นบทโคลงมีใจความเป็นแบบบรรยาย โวหารอาจมีเหตุการณ์ของ
 บุคคลต่าง ๆ ที่นิยมเล่ากันออกมาในรูปบทโคลงมีใจความเป็นแบบบรรยาย โวหาร อาจมี
 เหตุการณ์ของบุคคลต่าง ๆ ที่นิยมเล่ากันออกมาในรูปของบทโคลงและร้องกันมาตั้งแต่ดั้งเดิม

4. ตำนานนิทานพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้านมีลักษณะที่ดำเนินเรื่องอย่างตรงไปตรงมา และรวดเร็ว ตัวละครมีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ

5. นิทานที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ใน โดยเฉพาะเรื่องที่เล่าให้เด็กฟัง ควรจะมี คำกริยาที่ตอบคำถามว่า ใครทำอะไร ได้มากที่สุด

6. มีเนื้อเรื่องเร้าใจ ก่อให้เกิดความตื่นเต้น เด็กอยากฟังเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ การเรื่องต้องให้แนบเนียน และมีเรื่องพลิกข้อยน้อยที่สุด

7. เนื้อเรื่องเป็นแบบพรรณนาโวหาร ซึ่งจะก่อให้เกิดภาพพจน์ เรื่องอย่างนี้มีส่วน ช่วยนิทานให้น่าฟัง แต่ต้องคำนึงถึงอายุของผู้ฟังด้วย

8. เรื่องที่แสดงปฏิภาณไหวพริบของตัวละคร มีการสนทนาโต้ตอบซึ่งแสดงให้ เห็นสติปัญญาเฉียบแหลม

9. เรื่องแสดงถึงความรู้สึกสะเทือนใจว่าจะเป็นความสะเทือนใจในเรื่องความรัก ความเกลียด หรือความโกรธ ซึ่งผู้แต่งนิทานเขียนไว้ทำให้นิทานน่าฟังยิ่งขึ้น เด็กไม่ชอบเรื่อง ที่ไม่มีอะไร นิทานที่เล่าควรมีตอนที่น่าตื่นเต้น เสรีาโศกสลดแทรกลงไปด้วย

10. เรื่องผี ควรเลือกเรื่องอย่าให้น่ากลัวเกินไป เด็กจะขวัญเสีย หวาดกลัว อาจเป็นเรื่องในแนวคนพบผี โดยที่ไม่รู้สึกอะไรและพูดจาโต้ตอบกันได้

11. เรื่องเกี่ยวกับสัตว์เล็ก ๆ ที่ใช้ไหวพริบ ความสามารถชนะสัตว์ที่ใหญ่กว่าที่เกร หรือช่วยป้องกันตัวเองให้พ้นอันตรายให้อยู่รอดปลอดภัย โดยอาศัยเล่ห์กล ปฏิภาณ ความสามารถและความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างเพื่อน ๆ

12. เรื่องขำขัน มักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความน่ารักของสัตว์ ความโง่ของคน ความโลภของคน

3. การเลือกนิทาน

นิทานเป็นเรื่องราวที่คนชอบไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เพราะให้ความสนุกสนาน เบิกบานแก่ผู้อ่านและผู้ฟัง แต่เด็กในระดับประถมศึกษาสามารถเรียนรู้จากเรื่องที่เล่าให้ฟังได้ ดีกว่าการอ่าน ดังนั้นครูจึงใช้การเล่านิทานให้เด็กฟัง การเล่านิทานแต่ละครั้งต้องเลือกนิทาน ที่จะนำมาเล่าเสียก่อนเพื่อความเหมาะสมกับวัยและความต้องการ

ในการเล่านิทานครั้งนี้สำหรับผู้วิจัยมีแนวคิดว่าการเล่านิทานโดยครูภูมิปัญญา ผู้รู้ ในท้องถิ่น เล่าภาษาถิ่น จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว การใช้ภาษาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ใกล้ตัวเด็ก ได้รู้จักสื่อที่มีความหมายจึงเลือกครูภูมิปัญญามาเล่า ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้ สอดคล้องกับนิทานที่เล่า นักเรียนจะกล้าซักกล้าถาม นอกกรอบ มากกว่าการฟังนิทานจากครู

ทิพย์สุดา นิลสินธุ (2534 : 80 - 82) ได้กล่าวถึง การเลือกนิทานสำหรับเด็กว่า ผู้เล่านิทานควรได้ศึกษาและมีความรู้ดังต่อไปนี้

1. ความสนใจของเด็ก ดูว่าเด็กในวัยไหนชอบนิทานประเภทใด ความยาวของนิทานควรเหมาะสมกับวัย และช่วงสมาธิของเด็ก นิทานบางเรื่องสนุกแต่ยาวมาก เด็กอาจหมดความอดทนในการฟัง

2. เนื้อหาในนิทานสอดแทรกข้อคิดอะไรให้กับเด็ก ปลูกฝังคุณธรรม และคุณค่าหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด

3. ควรมีรูปภาพประกอบนิทาน ที่มีขนาดพอเหมาะภาพชัดเจนมีสีสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจ ภาพควรสื่อความหมายหรือสร้างอารมณ์ได้อย่างชัดเจน เด็กจะชอบภาพถ่ายเส้นมากกว่าภาพเลียนแบบของจริงหรือภาพเหมือน

นอกจากนี้ พรจันทร์ จันทร์วิมล (2549 : 103 - 105) ได้กล่าวถึง การเลือกนิทานที่เหมาะสมกับเด็ก ดังนี้

1. เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่สมบูรณ์เน้นเหตุการณ์อย่างเดียวให้เด็กพอคาดคะเนเรื่องได้บ้าง

2. มีการเดินเรื่องได้อย่างรวดเร็ว

3. ตัวละครน้อยมีลักษณะเด่น จำได้ง่าย

4. มีบทสนทนาทุก ๆ เพราะเด็กส่วนมากไม่สามารถฟังเรื่องที่เป็นความเรียงได้ดี

5. ใช้ภาษาง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ การกล่าวซ้ำหรือคำสัมผัสจะช่วยให้เด็กจดจำง่ายและรวดเร็ว

6. สร้างความรู้สึก ความพอใจให้กับผู้ฟัง

7. เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่นครอบครัว สัตว์เลี้ยง หรือเรื่องที่เด็กจะจินตนาการตามได้

8. ความยาวไม่เกิน 15 นาที

4. การใช้กิจกรรมนิทานในการเขียน

บันลือ พฤษะวัน (2535 : 59 - 66) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมนิทานในการเขียนไว้ ดังนี้

1. จากการอ่านนิทานแล้วตอบคำถามตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง

2. จากการหลอมรวมคำตอบที่ถูกต้อง ตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่องจะได้เรื่องย่อ

หรือย่อเรื่อง

3. ตั้งคำถามจากเรื่องย่อตามลำดับเรื่องจะได้เค้าโครงเรื่องที่เป็นปัญหา หรือคำถาม
4. จากปมปัญหาของเรื่อง จากโครงเรื่องจะได้ลักษณะและประเภทของปัญหาที่สัมพันธ์กับคำสุภาษิต คำพังเพยที่ใช้สอนผู้อ่าน (นิทานสุภาษิต นิทานอีสป)
5. จากแนวการคลี่คลายปัญหา (Solution) จะได้วิธีการคลี่คลายปัญหาจากสาเหตุปัญหานั้น

6. ส่งเสริมการแต่งนิทานโดยกำหนดปมปัญหา หรือพฤติกรรมการแก้ปัญหาของตัวละคร

7. ส่งเสริมการแต่งความ หรือนิทานเองตามความสนใจ แนวการฝึกฝนการเขียนที่ได้เสนอแนะมาตามลำดับที่กล่าวมาแต่ต้น คงจะช่วยพัฒนาความสามารถของเด็กผู้เรียนได้ดีพอสมควรที่จำเป็นต้องกล่าวคือ กลไกในการฝึกเขียน ผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการฝึกเขียนคร่าว ๆ ดังนี้

7.1 การช่วยครูสะกดคำฝึกเขียนไทยที่จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการสะกดคำที่เขียนไม่ได้ คงจะหมดไปเพราะได้ฝึกเขียนไทยแบบเสียงพาไป ช่วยครูสะกดคำขณะที่ครูเขียนแผนภูมิประสบการณ์ และเขียนแบบบันทึกจากแถบประโยค ซึ่งจะให้ผลทั้งอ่านเร็ว เขียนเร็ว จำรูปคำ และรูปแบบของประโยคในการสื่อความหมายได้อีกด้วย

7.2 การฝึกสร้างแผนภูมิประสบการณ์ทั้ง 3 รูปแบบ ที่วางแผนและให้วิธีฝึกสร้างแผนภูมิประสบการณ์ ย่อมช่วยพัฒนาการพูดเพื่อสื่อความคิดให้เป็นการเขียนเพื่อสื่อความคิดได้ดี รวมทั้งการพัฒนาคำศัพท์ต่าง ๆ จากพื้นฐานประสบการณ์ของเด็กย่อมช่วยให้การเขียนมากพอ ซึ่งเด็กเองได้รับการส่งเสริมและฝึกในการเรียบเรียงคำเข้ารูปประโยคพร้อม ๆ กัน ด้วยการสร้างแผนภูมิประสบการณ์ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุด แบบหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาการสื่อสารได้ดี

7.3 การฝึกเขียนได้ประสบการณ์ เหตุการณ์ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของคน ย่อมช่วยเสริมทั้งการฝึกและใช้กระบวนการคิดในการสื่อสาร โดยการเขียนในรูปแบบหลากหลายได้ดีและมั่นใจยิ่งขึ้น

7.4 การฝึกเขียนเป็นเรื่องราวและนิทาน ซึ่งได้วางแผนหรือกระบวนการฝึกไว้มากพอ นับตั้งแต่การฝึกถอดโครงเรื่อง ฝึกเขียนตามโครงเรื่องที่ได้จากการตอบคำถามโดยการเติมคำในประโยค แล้วใช้ประโยคเขียนเล่าเรื่องไปสู่การสร้างปมปัญหาและพฤติกรรม การแก้ปัญหา (คลี่คลายปมปัญหา) ตลอดจนฝึกทำความเข้าใจ คำคม คำสุภาษิต

คำพังเพย เพื่อสร้างปมปัญหาให้สามารถที่จะแตงนิทานที่ประกอบคำคม คำสุภาษิตดังกล่าวไว้แล้ว

ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา (Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในหลายลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

อังกูร สมคะเนย์ (อ้างถึงใน ทรงจิต พูลลาภ และคณะ. 2549 : 106) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง มวลความรู้ และมวลประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข โดยการถ่ายทอดสั่งสมกันมาโดยผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย

เสรี พงศ์พิศ (2548 : 24) ได้กล่าวถึง ความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่า หมายถึง พื้นเพรากฐานของความรู้ชาวบ้าน

ประเวศ วะสี (2548 : 14) ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลาชยาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดในทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชา ๆ แบบที่เราเรียน ฉะนั้นวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอาชีพ ความเป็นอยู่เกี่ยวกับการใช้จ่าย การศึกษาวัฒนธรรมนั้นจะผสมกลมกลืนเชื่อมโยงกันไปหมด

จากนทานาทัศนะดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ทั้งปวงที่ได้สั่งสมและสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่และพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ซึ่งมีลักษณะทั้งที่เป็นรูปธรรมนามธรรม ตลอดจนมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจน

2. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : 24 - 25) ได้จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 10 ประเภท ดังนี้

1. เกษตรกรรม หมายถึง ความรู้ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะและเทคนิคด้านเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น

2. อุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาดเพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้

3. แพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนด้วยสมุนไพรและรักษาโรคแบบโบราณ

4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. กองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริหารกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

6. สวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

7. ศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

8. การจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ ดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งขององค์กรชุมชน ศาสนา การศึกษา ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ ในสังคมไทย

9. ภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย ตลอดจนทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10. ศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์ ปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ

3. ความสำคัญของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาชาวบ้านมีความสำคัญต่อชาวบ้าน ครอบครัว และชุมชน ดังต่อไปนี้ (สมจิตร พรหมเทพ. 2543 : 67 - 68)

1. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่อดีตอันยาวนานจนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันของตนเอง และชุมชนตลอดมา

2. เป็นมรดกทางสังคมที่ได้จากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการจัดการของกลุ่มคน

3. เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้

ทางวิทยาศาสตร์

4. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน
5. เป็นแนวทางนำไปสู่การปรับตัวของชุมชน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองของชุมชน

6. ช่วยเพิ่มความสมดุลระหว่างธรรมชาติสิ่งแวดล้อมกับประชาชน

4. รูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

รูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ จุดมุ่งหมาย หลักการ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และวิธีการ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

หลักการ หลักการของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษามี 3 ข้อ คือ

1. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต
  2. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการศึกษา
  3. พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- เนื้อหา เนื้อหาของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา สามารถจัดได้ตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยคำนึงถึงประเภทของภูมิปัญญาที่เหมาะสม

5. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอน 6 ประการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน
2. จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการ การจัดการและการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

3. จัดให้มีการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นจากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติจริงให้ทำได้ ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. มีการผสมผสานบูรณาการความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน
5. จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และรอบรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

6. วิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

วิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษามี 8 วิธีการ คือ

1. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันสำรวจ ค้นหา และศึกษาแหล่งภูมิปัญญาที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น
2. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจำแนกเป็นสาขาต่าง ๆ ไว้เป็นแหล่งการเรียนรู้
3. โรงเรียนเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน
5. โรงเรียนจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นบรรจุลงในสาระการเรียนรู้
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทั้งในรูปแบบการสอนในชั้นเรียนและส่งนักเรียน

ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะนำภูมิปัญญาสู่การเรียนการสอนนั้น วิธีการที่จะให้นักเรียนได้เข้าถึงภูมิปัญญาได้ดีที่สุดคือ การถอดรหัสภูมิปัญญา โดยให้นักเรียนได้ทำการสืบค้นความรู้ โดยละเอียดและนำองค์ความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดในรูปแบบต่าง ๆ ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้

ความพึงพอใจในการเรียนรู้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction และยังมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

ซงศักดิ์ พิทักษ์ (2544 : 14) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ก็จะเกิดความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งใดสร้างความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

อุทัยพรรณ สูดใจ (2545 : 7) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปได้ในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบ

อรรถพร คำคม (2546 : 29) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้น ๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

ประภรณ์ เทิดทำดี (2549 : 9) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นระดับขั้นตอนความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ของงานรวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

เพ็ญแข คำนันท์ (2550 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจนั้นได้แก่ความรู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน ความรู้สึกที่ได้รับการยกย่องนับถือ และความรู้สึกว่ามีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

ซงศักดิ์ พิทักษ์ (2544 : 14) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ก็จะเกิดความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม

ถ้าสิ่งใดสร้างความรู้สึกผิดหวัง ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มี การทำงานการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ฉะนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความต้องการ ปฏิบัติกิจกรรมนั้นให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

สุจิตรา พรหมนุชาธิป (2545 : 39 - 44) ได้อ้างอิงถึง ทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน ของมนุษย์ที่อับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์ (Abraham Harold Maslow) อธิบายว่า บุคคลจะถูก กระตุ้นด้วยความต้องการที่ไม่พึงพอใจก่อนความต้องการในขั้นที่สูงกว่า ความต้องการที่ไม่ พึงพอใจก่อนความต้องการในขั้นที่สูงกว่า ความต้องการที่ไม่พึงพอใจหลาย ๆ ชนิดของบุคคล จะต้องได้รับความพึงพอใจเสียก่อน จึงจะไม่แสดงความตื่นแค้นต่อความต้องการเหล่านี้เรียกว่า ความต้องการที่ขาดหาย เมื่อไรที่บุคคลได้รับการกระตุ้นให้เกิดความพอใจในความต้องการ ที่ขาดหายเหล่านี้ บุคคลนั้นจะเคลื่อนไปสู่ความเจริญงอกงาม ไปสู่ความมีสำนึกแห่งตน (Self - Actualization) เมื่อบุคคลได้รับความต้องการที่ขาดหายแล้ว ความต้องการอื่น ๆ ที่สูง กว่าก็จะเกิดขึ้นที่ มาสโลว์ ได้เผยแพร่แนวคิดเป็นทฤษฎีในชื่อว่า “ทฤษฎีแรงจูงใจของ มนุษย์” (Atheory of human motivation)

3. แบบวัดความพึงพอใจ

ระพินทร์ โพธิ์ศรี (2548 : 33) ให้ความหมายของแบบวัดความพึงพอใจว่าเป็น เครื่องมือวัดความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ความพึงพอใจที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติผ่านนิทานครุภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะ การเขียนภาษาไทยโดยภูมิปัญญาเล่านิทานให้ฟัง

4. คุณลักษณะแบบวัดความพึงพอใจที่ดี

ความพึงพอใจในการทำงานเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน และจะมีความสำคัญยิ่งต่อไปในภายหน้า ดังนั้นการสร้างเครื่องมือหรือแบบ วัดความพึงพอใจ จึงมีข้อที่ควรคำนึงถึง ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 74)

1. ความถูกต้องในสิ่งที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นแบบวัดที่มีข้อคำถามต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงมาก

2. ความเชื่อถือได้แบบวัดชนิดนี้จะต้องมีผลลัพธ์ที่แน่นอน สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ง่าย และจะมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพอใจในการทำงานและการเรียนรู้

3. ภาษา ข้อคำถามจะต้องใช้ภาษาชัดเจนไม่คลุมเครือ และเข้าใจง่าย

4. เนื้อหา แบบวัดจะต้องมีข้อคำถามทุกข้อครอบคลุมประเด็นของวัดอุปประสงค์การวิจัย

สรุปได้ว่า การสร้างแบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวภาษาแบบธรรมชาติโดยครูภูมิปัญญาเล่านิทานให้ฟัง เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นั้น ควรคำนึงถึงความถูกต้องในสิ่งที่ต้องการวัดว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และมีข้อคำถามที่สามารถวัดความพึงพอใจของผู้เรียนได้ว่า มีความพึงพอใจต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยภูมิปัญญาเล่านิทานมากน้อยเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

อำพร ศรีหรัญ (2540 : 94) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของนักเรียน จำนวน 30 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไลวรรณ เกื้อทาน (2540 : 67) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในมุมหนังสือมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนิษฐา ชูจันทร์ (2541 : 58 - 59) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิมพ์ประไพ ธวัชวงศ์ (2542 : 69) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมนิทานเพื่อทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิเคราะห์ พบว่าหลังจากใช้แผนการสอนการใช้กิจกรรมนิทาน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนมีพัฒนาทางการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จตุมา นาควรรณ (2544 : 66) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการสอนเขียน โดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถที่ได้รับจากการสอนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นฤมล เขียบแหลม (2545 : 54) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กัลยา ไตรศรีศิลป์ (2542 : 78) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเขียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยการจัดกิจกรรมการเขียนภาษาอังกฤษได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนและนอกจากนี้ผู้เรียนยังมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น หลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเขียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา

ธนิตา แสนปัญญา (2543 : 114) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำ โดยใช้รูปแบบการสอนชุดฝึกเขียนเรียงความกับวิธีการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนชุดฝึกเขียนเรียงความมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุวรรณา โสดาราช (2542 : 74) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนเขียนตามแนวของ Furner กับการสอนเขียนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่สอนเขียนตามแนวของ Furner มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มที่สอนเขียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรรถน์ รัตนสกุล (2546 : 149) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนเรื่องและความสนใจในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดคอรรถลักษณะทางภาษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่สอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่กำหนดคอรรถลักษณะมีความสามารถในการเขียนเรื่องมากกว่าที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงพร แอกทอง (2547 : 77-81) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 6 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 6 พบว่า นักเรียนแสดงความรู้ออกมาในรูปการเขียนผังความคิด การเขียนบรรยาย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีทักษะในการทำงานกลุ่มและมีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ย 75.86 และผ่านเกณฑ์การรอบรู้ร้อยละ 80.76

พัชรินทร์ เสาถิก (2548 : 79) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเขียนคำขวัญภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) โดยใช้เกม ผลการวิจัยพบว่า เกมที่นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการเล่นมาแล้วและชอบมีจำนวน 4 เกม คือ เกมบิงโกตัวการ์ตูน คะแนนเฉลี่ย 8.58 เกมประลองความจำ คะแนนเฉลี่ย 8.50 เกมมาหาหัวใจ คะแนนเฉลี่ย 8.41 สำหรับเกมที่นักเรียนไม่ชอบ คือ เกมประสมคำ คะแนนเฉลี่ย 7.58

เกมใหม่ที่นักเรียนไม่เคยมีประสบการณ์ในการเล่นมาก่อนและชอบมีจำนวน 6 เกม คือ เกมตาไว เกมเก็บของเข้ากล่อง เกมทำควล เกมบันไดดาว เกมรถแข่ง และเกมชิงดี คะแนนเฉลี่ย 8.83 8.70 8.54 8.54 8.45 และ 8.25 ตามลำดับ สำหรับเกมที่นักเรียนไม่ชอบ คือ เกมคนตาพิพย์ คะแนนเฉลี่ย 8.16 และเกมจัดสวน คะแนนเฉลี่ย 8.29

ลักษณะของเกมที่ชอบจะพบว่า มีการเล่นที่ไม่ยุ่งยาก ใช้นเวลาน้อย ู้ผลแพ้ ชนะเร็ว มีการเคลื่อนไหวร่างกาย สำหรับเกมที่ไม่นชอบจะ พบว่า มีวิธีเล่นหลายขั้นตอน ใช้อุปกรณ์หลายอย่าง ใช้นเวลานานในการเล่น และไม่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ผลสรุปนักเรียนจำนวนร้อยละ 79.17 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 7 ของคะแนนเต็ม

ฉวีวรรณ นิติกาล (2549 : 82) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวภาษาแบบธรรมชาติที่มีผลต่อความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการทดลองนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ยีนยงค์ แ่งการिया (2548 : 51) ได้ทำการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมนิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านสันกำแพงปลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมนิทานนักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทย ในภาพรวมทุกเนื้อหาสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอยู่ในช่วงร้อยละ 49.10 - 57.20 โดยความสามารถการแต่งนิทานจากตัวละครที่กำหนดให้มีการเพิ่มสูงสุดร้อยละ 57.20 คะแนนเนื้อหาการแต่งนิทานจากชื่อเรื่องที่กำหนดให้ร้อยละ 49.10

อุบล เวียงสมุทร (2550 : 70 - 72) ทำการวิจัยผลของการปฏิบัติกิจกรรมการเล่านิทานด้วยเทคนิคการสร้างหนังสือเล่มใหญ่ ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อความสนใจการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานด้วยหนังสือเล่มใหญ่ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีการพัฒนาทางการเขียนสูงขึ้น

ประเทือง สุภาสอน (2551 : 137) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความสามารถทางภาษาและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. งานวิจัยต่างประเทศ

พนิดา ซาดยาภา (2544 : 29 ; อ้างมาจาก Fennacy. 1988 : 124) ได้ศึกษาวิธีการสอนและวิธีการรู้หนังสือในห้องเรียนอนุบาล 2 แบบ คือ ห้องเรียนแรกใช้หลักสูตรโดยแบบฝึกหัดที่เน้นพยัญชนะ เสียงและคำ ห้องที่สองใช้หลักสูตรตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยปฏิบัติต่อเด็กในฐานะเป็นนักอ่านนักเขียน ผลการวิจัยพบว่า เด็กในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติมีความรู้ด้านการอ่านเขียนเพิ่มขึ้น เดิมใจที่จะเขียนและปรับปรุงการเขียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือและเรียบเรียงระหว่างการเขียนบ่อยขึ้น

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : 68 ; อ้างอิงมาจาก Charles Read. Y.Goodman , 1989 : 154) ได้ศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยสอนให้เด็กวาดภาพและเขียนเพื่อสื่อสาร

โดยอิสระไม่บังคับที่จะต้องเขียนสะกดให้ถูกต้องตั้งแต่ต้น เพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจในการเขียนสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า ในระยะเริ่มต้นการเขียนเพื่อการสื่อสารเด็กจะคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้น

นฤมล เนียมหอม (2540 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Bobys. 1994 : 110) ได้ศึกษาพัฒนาการกาเรียนรู้หนังสือในขั้นต้นของเด็กอนุบาลจำนวน 21 คน ที่เรียนในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีความเชื่อมั่นว่าตนสามารถอ่านและเขียนได้ และยังพบว่าความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และการคิดของเด็กพัฒนาขึ้นด้วย

เดอ์ ครูฟ (De Kruij. 1992 : 53) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการที่จะกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเขียน เพราะนักเรียนแต่ละคนมาจากพื้นฐานและสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมือนกันย่อมส่งผลต่อความสามารถในการเขียน แต่ทักษะการเขียนสามารถพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านความรู้ความสามารถ โดยการกระตุ้นความสนใจนักเรียนให้เกิดพฤติกรรมและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนดีขึ้น

จากเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ของครูมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่จะต้องได้รับการฝึกบ่อย จึงจะทำให้นักเรียนเกิดทักษะและความชำนาญ หากนักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จนทำให้เกิดทักษะและความชำนาญย่อมส่งผลให้ความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น